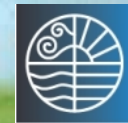

Το πρόγραμμα LIFE 2014-2020

ΑΘΗΝΑ

18 Μαΐου

Δημήτρης Νιαβής,
Εθνικό σημείο επαφής LIFE Climate Action
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

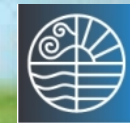

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Τι είναι το Πρόγραμμα LIFE

- ➔ Είναι ένα χρηματοδοτικό εργαλείο της Ε.Ε. για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή που από το 1992 μέχρι σήμερα έχει συγχρηματοδοτήσει με περίπου 3.5 δισ. €, πάνω από 4300 έργα (223 έργα για την Ελλάδα, 167 εκ. € η συμμετοχή της Ε.Ε.)
- ➔ Για την περίοδο 2014 ως το 2020 έχει χωριστεί σε δύο υποπρογράμματα,
 - ➔ Περιβάλλον και
 - ➔ Δράση για το κλίμα
- ➔ Γενικά το ποσοστό χρηματοδότησης από Ε.Ε. είναι,
 - 60 % από τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες για την περίοδο 2014-2017
 - 55% από τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες για την περίοδο 2018-2020

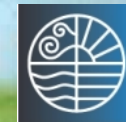

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

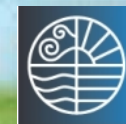
- Ετήσιες προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων προς την Ε. Επιτροπή.
(Εναρξη 28 Απριλίου 2017).
- Η υποβολή των προτάσεων γίνεται κυρίως μέσω web tool.
- Οι προτάσεις μπορεί να είναι γραμμένες στα Ελληνικά εκτός από την περίληψη του έργου που είναι στα Αγγλικά.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- Όλες οι προτάσεις σε επίπεδο Ε.Ε. αξιολογούνται με συγκεκριμένα κριτήρια και εγκρίνεται η χρηματοδότηση σε αυτές με την καλύτερη βαθμολογία.
- Ο προϋπολογισμός των έργων κυμαίνεται περίπου από 500.000 € έως και πάνω από 5.000.000 € ορισμένες φορές.
- Η διάρκεια των περισσότερων έργων είναι από 2-5 χρόνια.
- Νομικό πλαίσιο:
 - Κανονισμός LIFE (ΕΥ) 1293/2013 – τομείς προτεραιότητας
 - ΜΑWP (Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας 2014-2017) – θέματα έργων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

LIFE 2014-2020 (3,46 δισ. €)

Περιβάλλον
75 % (2,59 δισ. €)

Δράση για το Κλίμα
25 % (864 εκ. €)

Περιβάλλον και
Αποδοτικότητα Πόρων

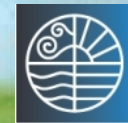
Φύση και Βιοποικιλότητα

Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση
και Πληροφόρηση

Μετριασμός της Κλιματικής
Αλλαγής

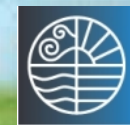
Προσαρμογή στην Κλιματική
Αλλαγή

Κλιματική Διακυβέρνηση και
Πληροφόρηση

LIFE 2014-2020 – Στόχοι

- ➔ Συνεισφορά στην **οικονομία με αποδοτικότητα των πόρων, φιλική προς το κλίμα και χαμηλών εκπομπών άνθρακα** -προστασία και βελτίωση του **περιβάλλοντος** - διατήρηση και βελτίωση της βιοποικιλότητας, των οικοσυστημάτων και ειδικότερα του δικτύου **Natura 2000**
- ➔ Βελτίωση της ανάπτυξης, της εφαρμογής και της επιβολής της **περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής και νομοθεσίας της Ένωσης**
- ➔ **Ενσωμάτωση** των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων σε άλλες πολιτικές της Ένωσης
- ➔ Βελτίωση της περιβαλλοντικής και κλιματικής **διακυβέρνησης**
- ➔ Εφαρμογή του **7^{ου} Περιβαλλοντικού Προγράμματος Δράσης**

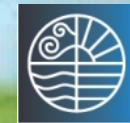

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ποιος μπορεί να κάνει αίτηση;

- Δημόσιοι φορείς (π.χ. Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμοι, ΝΠΔΔ)
- Ιδιωτικές εταιρείες (ΝΠΙΔ, όχι όμως μονοπρόσωπες εταιρείες)
- Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ
- Ο συντονιστής δικαιούχος πρέπει να εδρεύει στην ΕΕ, οι συνδικαιούχοι μπορεί να είναι από χώρες της Ε.Ε. ή/και από χώρες εκτός Ε.Ε. (π.χ Ισραήλ, Αλβανία, Τουρκία, κ.ά.).
- Αν οι συνδικαιούχοι είναι από **χώρες της Ε.Ε.** τότε βαθμολογείται καλύτερα λόγω του **διακρατικού χαρακτήρα** του έργου.
- Συνήθως ο αριθμός των δικαιούχων κυμαίνεται από 2-7.

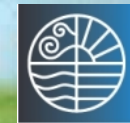

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Γενικά Χαρακτηριστικά

- ❑ **Δεν** επικεντρώνεται στην **έρευνα** (\neq H2020)
- ❑ **Δεν** δικαιολογεί **μεγάλες υποδομές** - δεν επικεντρώνεται σε θέματα αγροτικής και περιφερειακής ανάπτυξης
- ❑ Μέγιστη συμμετοχή της ΕΕ (2014-2017), **60% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών**
- ❑ Εξαίρεση: κάποια έργα Φύσης (οικοτόποι ή είδη προτεραιότητας με 50% του προϋπολογισμού για δράσεις διατήρησης) 75%
- ❑ Έμφαση σε:
 1. Δυνατότητα **αναπαραγωγής/μεταφοράς**,
 2. Μακροπρόθεσμη **βιωσιμότητα**,
 3. **Προστιθέμενη αξία** των αποτελεσμάτων για την ΕΕ

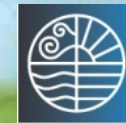

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Τύποι Χρηματοδότησης:

- Επιχορηγήσεις δράσης, αφορά τα παρακάτω είδη έργων: «παραδοσιακά», ολοκληρωμένα, τεχνικής βοήθειας, οικοδόμησης δυναμικού, προπαρασκευαστικά
- λειτουργικές επιχορηγήσεις σε ΜΚΟ που πληρούν ορισμένα κριτήρια,
- χρηματοδοτικά μέσα => Μηχανισμός Χρηματοδότησης Φυσικού Κεφαλαίου (NCFF), Ιδιωτική Χρηματοδότηση για την Ενεργειακή Απόδοση (PF4EE)

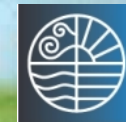

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Συνηθισμένες Κατηγορίες έργων «Παραδοσιακά έργα»

- Πιλοτικά Έργα
- Έργα Επίδειξης
- Έργα Βέλτιστων Πρακτικών
- Έργα πληροφόρησης, ενημέρωσης και διάδοσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Πιλοτικά έργα

...εφαρμόζουν μία τεχνική ή μέθοδο που δεν έχει εφαρμοστεί ή δοκιμασθεί στο παρελθόν ή οπουδήποτε αλλού, προσφέροντας πιθανά περιβαλλοντικά ή κλιματικά πλεονεκτήματα έναντι των έως τώρα βέλτιστων πρακτικών και μπορούν στη συνέχεια να εφαρμοστούν σε ευρύτερη κλίμακα σε παρόμοιες καταστάσεις.

Έργα Επίδειξης

...θέτουν σε εφαρμογή, δοκιμάζουν, αξιολογούν και διαδίδουν ενέργειες, μεθόδους ή προσεγγίσεις που είναι καινούριες ή άγνωστες στο συγκεκριμένο πλαίσιο του έργου και θα μπορούσαν να εφαρμοστούν οπουδήποτε σε παρόμοιες περιστάσεις.

Η παρακολούθηση, η αξιολόγηση και η διάδοση είναι αναπόσπαστα μέρη της προσέγγισης επίδειξης.

Έργα Βέλτιστων Πρακτικών

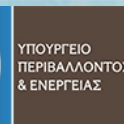
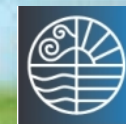
...εφαρμόζουν κατάλληλες, οικονομικά αποδοτικές, σύγχρονες τεχνικές και μεθόδους

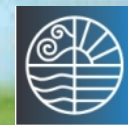
Η δοκιμή και η αξιολόγηση τεχνικών βέλτιστων πρακτικών **ΔΕΝ** πρέπει να είναι μέρος του έργου, καθώς αυτές είναι ήδη αναγνωρισμένες στην ΕΕ. Η παρακολούθησή τους όμως είναι υποχρεωτική.

Έργα πληροφόρησης, ενημέρωσης και διάδοσης

...στοχεύουν στην υποστήριξη της επικοινωνίας, τη διάδοση της πληροφορίας και την ευαισθητοποίηση στους τομείς των υπο-προγραμμάτων για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα.

Υπο-Πρόγραμμα	Τομέας Προτεραιότητας	Επιλέξιμοι Τύποι Παραδοσιακών Έργων
Περιβάλλον	Περιβάλλον και Αποδοτικότητα Πόρων	Έργα επίδειξης και πιλοτικά έργα
Περιβάλλον	Φύση και Βιοποικιλότητα	Έργα βέλτιστων πρακτικών, επίδειξης και πιλοτικά έργα
Περιβάλλον	Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση	Έργα πληροφόρησης, ενημέρωσης και διάδοσης
Κλιματική Δράση	Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής	Έργα βέλτιστων πρακτικών, επίδειξης και πιλοτικά έργα
Κλιματική Δράση	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	Έργα βέλτιστων πρακτικών, επίδειξης και πιλοτικά έργα
Κλιματική Δράση	Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση	Έργα πληροφόρησης, ενημέρωσης και διάδοσης

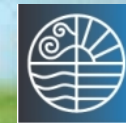
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Υποβολή προτάσεων LIFE 2017

- Έναρξη της Πρόσκλησης : **28 Απριλίου 2017**
- Καταληκτικές ημερομηνίες για υποβολή προτάσεων στα παραδοσιακά έργα:
 - 7 Σεπτεμβρίου 2017 – Κλίμα,
 - 12 Σεπτεμβρίου 2017 – Περιβάλλον & αποδοτικότητα πόρων,
 - 14 Σεπτεμβρίου 2017 – Φύση & βιοποικιλότητα*
 - 14 Σεπτεμβρίου 2017 – περιβαλλοντική διακυβέρνηση & πληροφόρηση
 - 20 Σεπτεμβρίου 2017 – Προπαρασκευαστικά έργα
 - 26 Σεπτεμβρίου 2017 – Ολοκληρωμένα έργα (concept notes),
 - Μέσα Μαρτίου 2018 – Ολοκληρωμένα έργα (full proposal)
 - 7 Σεπτεμβρίου 2017 – Τεχνική βοήθεια

**Ενημέρωση του Εθνικού Σημείου Επαφής για τη συμπλήρωση της φόρμας A8*

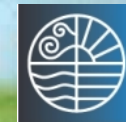

Λειτουργικές δαπάνες για ΜΚΟ 2018-2019

Δημοσίευση πρόσκλησης: 3 Απριλίου 2017

Καταληκτική ημερομηνία: 15 Ιουνίου 2017

Βασική προϋπόθεση είναι οι ΜΚΟ να έχουν δομή και δραστηριότητες σε τρία τουλάχιστον κράτη μέλη της Ε.Ε.
Η επόμενη πρόσκληση θα είναι το 2019.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

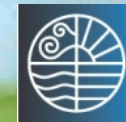
Ποιο Υποπρόγραμμα;

Περιβάλλον

- Έργα που εμπίπτουν σε ένα από τα θέματα έργων (topics)
- Ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής ή η προσαρμογή είναι παράπλευρος σκοπός αλλά όχι ο κεντρικός στόχος
- Σαφής σύνδεση με τους συγκεκριμένους στόχους για τους τρεις τομείς προτεραιότητας για το περιβάλλον

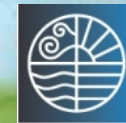
Δράση για το Κλίμα

- Ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής ή η προσαρμογή είναι ο κύριος στόχος
- Σαφής σύνδεση με τους συγκεκριμένους στόχους για τους τρεις τομείς προτεραιότητας κλιματικής δράσης

Επιλέξιμες δαπάνες (1)

- Μόνο δαπάνες που υποβλήθηκαν για δράσεις που εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια του έργου μπορούν να είναι επιλέξιμες!
- Μισθοδοσία προσωπικού – προσοχή στον κανόνα του 2% για τους δημόσιους φορείς
- Ημερομίσθιο – βασίζεται στον ακαθάριστο μισθό + τις εισφορές βάσει της εθνικής νομοθεσίας (ασφάλιση, σύνταξη κτλ.)
- Έξοδα ταξιδιών – σύμφωνα με τους εσωτερικούς κανόνες των δικαιούχων του έργου
- Εξωτερική βοήθεια – όχι παραπάνω από το 35% του συνολικού προϋπολογισμού

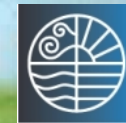

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Επιλέξιμες δαπάνες (2)

- **Αγορά γης**, για βελτίωση και διατήρηση του δικτύου Natura 2000 ή δημιουργία χώρου πρασίνου (προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή).
- Πάγια αγαθά,
 - μέχρι 50% για εξοπλισμό
 - μέχρι 25% για υποδομές (όχι μεγάλες υποδομές >500.000 €)
- Πρωτότυπα – 100% αν αναπτυχθούν ειδικά για ένα έργο LIFE. Δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εμπορικούς σκοπούς κατά τη διάρκεια ζωής του έργου
- Γενικά έξοδα, **μέχρι 7%** των συνολικών επιλέξιμων δαπανών χωρίς να συμπεριλαμβάνεται το κόστος αγοράς γης.
- Δημόσιος διαγωνισμός – υποχρεωτικός για συμβόλαια πάνω από 130.000 €
- Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να συμμορφώνονται με την εθνική νομοθεσία
- Η καλή σχέση ποιότητας / τιμής πρέπει να επιδεικνύεται ακόμη κι αν δεν χρειάζεται δημόσιος διαγωνισμός (π.χ. τουλάχιστον τρεις προσφορές)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Παράδειγμα Προϋπολογισμού

Προσωπικό

Υφιστάμενο 400.000 €

Επιπρόσθετο 200.000 €

Εξωτερική βοήθεια 150.000 €

Εξοπλισμός 10.000 €

(επιλέξιμο $10.000 \times 50\% = 5.000 \text{€}$)

Υποδομές 100.000 €

(επιλέξιμο $100.000 \times 25\% = 25.000 \text{€}$)

Αγορά γης 100.000 €

Γενικά έξοδα 40.000€

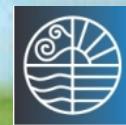
- Σύνολο 1.000.000€
- Επιλέξιμες δαπάνες 920.000 €

Ελάχιστη συνεισφορά από
τους δημόσιους φορείς
 $400.000 + 2\% = 408.000 \text{€}$

Συνεισφορά LIFE = 60% των
επιλέξιμων δαπανών
 $920.000 \times 60\% = 552.000 \text{€}$

55,2 % του συνολικού
προϋπολογισμού

Ιδία συμμετοχή = 448.000 €

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

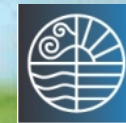

Πηγές Πληροφόρησης/Υποστήριξης

- Οδηγίες προς Αιτούντες (και φόρμες)
- Οδηγίες Αξιολόγησης
- Πρότυπη Συμφωνία Επιχορήγησης και Κοινές Διατάξεις

Τα παραπάνω κείμενα είναι διαθέσιμα και στα Ελληνικά.

- Η ιστοσελίδα του LIFE της Ε.Ε.
<http://ec.europa.eu/environment/life/>
- Η ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ για το LIFE,
<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=468&language=el-GR>
- Η ιστοσελίδα της Ελληνικής ομάδας υποστήριξης για το LIFE, www.lifetaskforce.gr

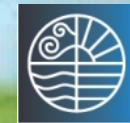

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- ΞΕΚΙΝΗΣΤΕ με μια καλή ιδέα
- ΕΠΙΛΕΞΤΕ τους κατάλληλους εταίρους
- ΔΙΑΒΑΣΤΕ τις οδηγίες της αίτησης
- ΔΙΑΒΑΣΤΕ τις οδηγίες αξιολόγησης
- ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ μαζί μας για διευκρινήσεις/απορίες/υποστήριξη
- ΓΡΑΨΤΕ την πρόταση με απλό και ξεκάθαρο τρόπο
- ΓΡΑΨΤΕ την πρόταση στα ΕΛΛΗΝΙΚΑ αν αυτό σας διευκολύνει
- ΠΕΡΙΓΡΑΨΤΕ όσο είναι δυνατόν την υφιστάμενη κατάσταση (baseline)
- Έμφαση στη ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ του έργου
- Αν η πρότασή σας απορριφθεί να την ξαναυποβάλλετε την επόμενη χρονιά βελτιωμένη
- ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΤΕ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΛΛΩΝ ΕΡΓΩΝ LIFE

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

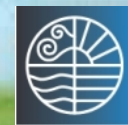

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Δημήτρης Νιαβής,
Εθνικό σημείο επαφής LIFE Climate Action
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας
Πατησίων 147, Αθήνα, 2108665998, d.niavis@prv.ypeka.gr ,

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

